A. ROGOZ și C. GHENEA

URANIU

V

COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚA și TEHNICA

12
1956

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

În 1928, atomistul german Karl Wassa descoperă peştera lui Djayanta-Devi, ale cărei coordonate nu le poate stabili. 15 ani mai tîrziu, Günther Kriegsfeld în cîrdăşie cu Joe Strowberry — aventurieri stipendiaţi ce trustmanul Abe Mc. Stephens — află locul precis al peşterii.

În 1952, la Şanhai, inginerii Fîn Siao-şan şi Iurii Tumanov, împreună cu antropologul Li Cian-su scot din adîncul mării, unde fuseseră aruncate de ciankaişişti, cîteva lăzi conţinînd fosile ale primului om din istorie: „Sinanthropul din Pekin". Cu acest prilej, Tumanov trăieşte o aventură ciudată, în urma căreia este dat dispărut. Soţia lui, geofiziciana Tania Tumanova încearcă zadarnic să-l găsească.

Între timp, Li Cian-su cumpără de la un lama vindecător un maxilar uriaş pe care îl consideră că aparţine unei specii anterioare Sinanthropului şi pe care o denumeşte a Giganthropilor.

În 1954, Strowberry şi Kriegsfeld instalează în inima muntelui Djayanta-Devi un laborator. În această vreme, în India şi China se pun bazele unei expediţii complexe internaţionale în Tibet, pentru cercetări geofizice şi antropologice. Din expediţie fac parte: Fîn Siao-şan, Li Cian-su, geofiziciana Tatiana Tumanova, speologul Alexandru Merişor şi opticianul František Sprna.

Tania Tumanova vine la Şanhai însoţită de micul Petea, cumnatul ei, care trebuia s-o aştepte pînă la terminarea expediţiei, într-o tabără de pionieri. Folosindu-se de vizita unui gură-cască, scriitorul Halebard Cuc, Petea fuge din tabără, cu gîndul de a urma expediţia.

URANIU*

de A. ROGOZ și C. GHENEA

(Urmare din numărul 11)

Nu se poate spune că pentru serviciul pe care, fără să vrea, îl făcuse lui Petea, scriitorul nu fusese răsplătit din plin. De bucurie că vedea înfăptuindu-i-se planul, băiatului i se dezlegase de tot limba, și, o dată instalați în autobus, îi povesti tovarășului de drum cele mai grozave aventuri pionierești. Furați, unul de ce auzea, celălalt de ce istorisea, ei nu mai avură ochi pentru uriașa oțelărie de stat „Asia", nici pentru numeroasele filaturi care produceau mătăsurile de celebritate mondială (în Șanhai sînt concentrate 40% din fusurile care există în țară), nici pentru Takoanmin, cel mai mare cinematograf din China, și nici măcar pentru impunătorii zgirie-nori aliniați pe cheiurile Hoan-po-ului.

Cînd coborîră din autobus, Petea era leoarcă sub straturile vestimentare de sub pardesiu; în schimb, scriitorul, expeditiv cum era, descoperise în zăcămintele narative ale băiatului filoane pentru cinci nuvele mai lungi, două romane, o piesă de teatru și un scenariu de radio. Simțea nevoia să-și arate recunoștința.

— Dragul meu Petea, îi propuse, hai să te fotografiez!

Petea mustăci spunîndu-și: „Nu strică să aibă și poza eroului pozitiv", dar deveni brusc serios gîndind la mareața urechială, pe care ar fi suferit-o același „erou", dacă din nefericire Tania s-ar fi aflat acolo.

— Uite, să intrăm în parcul Vaitan!

Pe fondul acelei priveliști exotice, Petea lăsă scriitorului o imagine a cărei însemnătate avea să crească o dată cu trecerea vremii.

Se lăsă seara. Halebard Cuc se grăbea să ajungă mai repede la hotel, unde să aștearnă pe hîrtie mormanul de idei stîrnite în acea după-amiază de neuitat. Petea reflecta în modul în care va decurge „despărțirea". În nici un caz nu trebuie să meargă spre tabără!

Deodată le atrase atenția o mulțime strînsă în jurul unei estrade improvizate. Se apropiară de scenă, și Petea rămase înmărmurit. Vedea cea mai drăguță chinezoaică pe care și-o putea cineva închipui. Era o fetiță de vîrsta lui. Toată arta ei stătea în grația, expresivitatea și patetismul cu care mima anumite scene. În clipa în care Petea ajunsese în dreptul rampei, fetița stătea aplecată

* Romanul revăzut și completat de autori va apare în Editura tineretului.

asupra unui gherghef la care broda un canar și o cănăriță, păsări care trăiesc întotdeauna laolaltă. Deodată se oprește din lucru și privește tulburată în zare. Și în zarea aceea, ca îl vede din intîmplare tocmai pe Petea. Nimic n-ar fi oprit-o să se uite mai la dreapta sau mai la stînga, dar ochii fetiței au căzut chiar asupra lui. Era foarte clar ce anume o tulbura pe micuța chinezoaică. Iat-o că înfige acul greșit. Reîncepe lucrul, dar din nou greșește. De ce trage acum un fir mai mult decît e nevoie? Ce ciudat! Fetița a scăpat unul dintre ace. Își mușcă buzele și e plină de ciudă.

Lumea aplaudă această scenă drăguță, iar Petea e în al nouălea cer. Nimic nu mai există pentru el decît fetița cea drăgălașă, care l-a privit cu atîta stăruință.

— Hai că se face noapte! îl trage de mînecă Halebard Cuc, care își pierduse răbdarea. Pesemne că mai asistase la asemenea spectacole populare și, în orice caz, nu la dînsul se uitase cu atîta dor chinezoaica.

— Tovarășe scriitor, spuse Petea rugător, dar hotărît, lăsați-mă să stau pînă la sfîrșit.

— Nu se poate! Trebuie să trec pe la tabără ca să-mi iau actele. Mai am treabă la hotel. Mîine plec. Am doar atîtea orașe încă de vizitat!

— Uite ce v-aș propune: luați-vă actele, iar eu mă întorc singur la tabără.

— Cum o să te las singur în Șanhai ? protestă Cuc.

— Eah! făcu disprețuitor băiatul. Cunosc Șanhaiul cum îmi cunosc buzunarele. Și ca să vă liniștiți, luați un bilet pentru tovarășul director al taberei!

Și Petea scoase carnețelul în care pusese biletul scris și mai adăugă cîteva rînduri:

— Vă rog doar atît: să i-o dați directorului!

Trebuie să spunem că, în privința caracterului, băiatul era alcătuit dintr-un metal mai tare. Un simplu schimb de priviri îl convinse imediat pe scriitor că, dacă voia să mai ajungă înainte de miezul nopții la hotel, era mai bine să cedeze.

Și, în timp ce Petea se desfăta fericit de restul programului, Halebard Cuc se urcă în primul autobus care-l ducea spre tabără.

Acolo, lumea era deja îngrijorată de faptul că Petea încă nu se întorsese. Directorul îl primi pe scriitor calm și amabil, dar în același timp cu o uitătură care-l făcu să-i treacă un fior pe șira spinării. Cînd îi întinse misiva lui Petea, directorul spuse înainte chiar de a o citi:

— A șters-o!

— Ce scrie! îl întrebă Halebard Cuc.

Directorul citi biletul, care se încheia cu rîndurile așternute în grabă în parcul Vaitan:

„...Nimeni nu-i vinovat de plecarea mea. Dacă n-ar fi trebuit să întreprind călătoria în Tibet, aș fi fost încîntat să rămîn în minunata dv. tabără. Nu fiți supărat pe tovarășul scriitor, care s-a purtat foarte drăguț; m-a și fotografiat.
P.T.”

O micuță artistă pentru care s-ar bate directorii celor mai mari teatre din lume. Petea determină un curent de opinie și apoi e tîrît de talazuri. Un jurămînt, o declarație de dragoste și o prea curîndă dezamăgire. Petea e doborît de reîncarnarea lui Kublai-Khan. Unde e vorba de un fluier cu o frecvență de peste 20 de kilo-hertzi. Prea socotitul Tao-tsu față cu romantismul.

Petea își dădu seama indată că spectacolul la care asista era dat de actori ambulanți. Decorurile rudimentare, rechizita sumară, veșmintele sărăcăcioase — toate il impingeau să tragă această concluzie. De altfel, auzise el că actori de felul acelora pe care îi vedea existau in China de peste un mileniu. Altminteri, Petea văzuse chiar la Leningrad programe de estradă chinezești de o sută de ori mai interesante, ca să nu mai vorbim de filme, cum ar fi „Circul chinezesc".

Totuși, aici, in atmosfera subtropicală a Șanhaiului, cu conștiința isprăvii pe care tocmai o săvirșise și, de ce n-ar fi recunoscut-o?, sub imperiul privirilor micii chinezoaice, totul dobîndea o atracție neobișnuită.

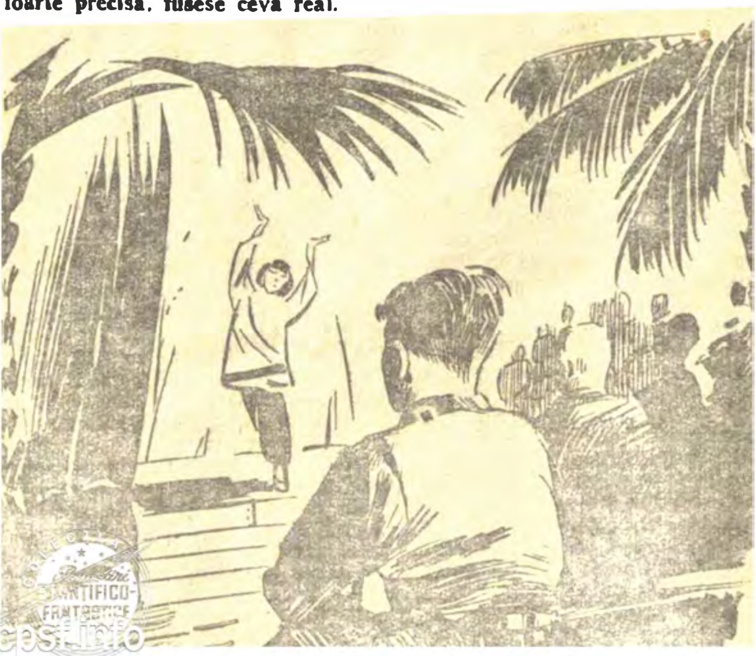
După numărul personajelor care apăreau pe scenă, ansamblul trebuia să aibă cam doisprezece actori, dar in realitate nu erau decît cinci, căci fiecare deținea două roluri, iar unii chiar trei. Spectatorii nu observau însă acest lucru, deoarece dacă artistul juca prima dată, să spunem, rolul unui impărat, in altă parte apărea sub întruchiparea unei divinități mascate, iar a treia oară se pierdea in „mulțimea" formată de ceilalți patru tovarăși al săi.

Din cale afară l-a mișcat pe Petea primul număr al programului. Vă mai amintiți că micuța chinezoaică, tulburată de amintirea iubitului, lucra la gherghef o broderie reprezentind doi canari. Spre deosebire însă de aceste păsăruici, care nu se despart niciodată, Giu-lin (așa o chema pe fată) era silită de tatăl ei să se mărite cu un slujbaș bogat. Fără indoială că geniul inaripat al trupei era gingașa artistă, datorită farmecului innăscut și extraordinarei sale expresivități. Petea, deși numărul de cuvinte chinezești pe care le stăpînea nu trecea de douăzeci, înțelese toată drama dezlănțuită in sufletul bietei fecioare, ba, dacă se poate spune, înțelese chiar mai mult decît exprima textul piesei!

Talentul fetei care interpreta rolul lui Giu-lin era cu atît mai mare cu cît, după obiceiul acestui gen de artă populară chineză numit *„ianghe"*, fata juca, dansa și cînta. Nu mai era un simplu teatru, ci o adevărată operă, și, de bună seamă, — gîndea băiatul — o asemenea artistă minunată n-ai mai fi putut afla decît pe cele mai vestite scene ale lumii: la Balșoi Teatr, la Scala din Milano sau la Metropolitan House. Din nefericire însă, nici unul dintre directorii acestor întreprinderi serioase nu aveau cunoștință de steaua care răsărise pe meridianul 121° 6' longitudine estică. Doar el, Petea, la urma urmei un copil, înțelegea acest mare adevăr și transpira de emoție și trebuia cu aplauzele lui frenetice să determine un curent

de opinie printre spectatorii incintați mai mult de puștiul acela voinic și smead care, de entuziasm, era gata să sară pe estradă. Ovațiile lansate la scenă deschisă avură un efect ciudat. Lingă rampă se aflau doi actori: Giu-lin și o matahală antipatică și păroasă care juca in rolul tatălui denaturat. Problema era: care dintre cei doi actori fusese cel aplaudat. Științific vorbind, probabilitatea era de 1 la 1, adică ori unul ori celălalt, deci s-ar fi putut ca ambii interpreți să fi fost obiectul recunoștinței populare. Acest punct de vedere nu corespunde insă nicidecum psihologiei obișnuite a actorului. Și nu ne referim aici la Giu-lin, care, inaintind spre public, făcu o timidă și grațioasă reverență, neuitind totodată să arunce o privire mistuitoare spre Petea; nu ne referim la ea fiindcă fata știa foarte bine cum se produsese, datorită băiatului, această magnetizare obștească, ceea ce in definitiv tot meritul ei era. Matahala cea păroasă insă nici nu știa, nici nu-și putea inchipui altceva decit că propriile sale virtuți dramatice au declanșat tot acest tumult admirativ. In consecință, indignat de inchipuita frustare, tatăl denaturat veni in dreptul fetei, ii trase o palmă răsunătoare pe după ceafă și, plin de demnitate, infulecă el restul de aplauze. Văzind o asemenea sfruntată nedreptate, Petea mai să se inece de furie. Noroc că, terminindu-se actul, cei doi actori ieșiră din scenă; altminteri cine știe ce s-ar fi putut intimpla.

Mihnirea băiatului se accentuă in actul următor, cind văzu apărind alături de fetișcană un chipeș țăran, in care spectatorii recunoscură pe iubitul lui Giu-lin. Așadar, lui ii zimbise fata atunci cind brodase cei doi canari! Petea izbuti totuși să-și infringă sentimentul de gelozie față de tinărul țăran, spunindu-și că, in definitiv, teatrul nu e decit o ficțiune, in vreme ce zimbetul ei, cu o direcție foarte precisă, fusese ceva real.

In momentul în care s-ar fi părut că nenorocirea se lăsa mai cu dinadinsul asupra capetelor deznădăjduite ale celor doi îndrăgostiţi, pe care vitregia socială şi neînţelegerea părintească încerca să-i despartă, în scenă apărură trei ostaşi ai eroicei Armate a 8-a, simbolizînd eliberarea a sute de milioane de chinezi de sub călcîiul imperialismului.

De astă dată, fără să fie nevoie de intervenţia lui Petea, poporul strîns în jurul său aclamă furtunos, nu atît rezolvarea facilă a piesei, nici apariţia celor trei „salvatori" (care pe departe n-aveau talentul lui Giu-lin), cît simbolul scenei, atît de apropiat de inima fiecărui chinez, atît de legat de evenimente prea mărețe pentru a putea fi uitate. De fapt, de astă dată, la-ul aplauzelor l-au dat cîteva tinere femei a căror soartă se asemuia, pesemne, cu aceea a eroinei din piesă.

Dar Petea? Cît de subiectivi pot fi cîteodată spectatorii ăştia! De astă dată, Petea nu simţi nici o poftă să aplaude: spre via lui nemulţumire, văzuse cum chipeşul ţăran o îmbrăţişează pe Giu-lin. „Ce-o strînge aşa?", cugetă revoltat băiatul. „Are s-o sufoce!" Dacă pînă la sfîrşit totuşi aplaudă, asta se datora mai mult talazului de urale ale mulţimii, care-l tîrî după sine.

*

* *

In pauză, Petea alergă într-un suflet în căutarea alesei inimii lui. Numai el ştiu cum izbuti să facă rost de patru fire de bujori învăpăiaţi.

Iată-l în spatele estradei, înfofolit în garderoba lui de explorator, cu florile în mîna dreaptă, iar cu rucsacul în stînga (şi-l scosese, dîndu-şi seama că, din pricina unei nefericite iluzii optice, pe cît un om creşte în circumferinţă, pe atîta scade în înălţime).

Din culise răzbătea glasul de tinichea ruginită al matahalei şi, cu toate că nu pricepea ce spune, Petea înţelese din tonul ţipător şi din plescăitul unor palme că era vorba de o chelfăneală. Trecură cîteva clipe. Acum nu se mai auzea decît un plîns înfundat. Te pomeneşti că pe ea o bate! gîndi băiatul şi, hotărîndu-se iute, deschise o uşiţă. Intr-adevăr, în încăperea slab luminată, o văzu pe Giu-lin smiorcăind într-un colţ. Namila ieşise, dat fiind că probabil începuse spectacolul.

Auzind zgomot, fata îşi înălţă căpşorul şi, după ce-şi şterse băieţeşte lacrimile şi nasul, schiţă un zîmbet, îl recunoscuse. Petea înaintă şi, fără să rostească nici un cuvînt, îi întinse fetiţei cei patru bujori. Giu-lin şovăi neştiind dacă e bine sau nu să primească acest dar, apoi, străbătută parcă de un gînd, luă florile şi, cu faţa luminată de un rîs fără hohote, făcu o plecăciune drăguţă în semn de mulţumire.

Transportat, Petea îi spuse pe ruseşte:

— Eşti o fată foarte talentată!

Giu-lin chicoti, apoi îşi dădu seama că ar putea fi auziţi din scenă. Işi duse tainic un deget la buze şi îi făcu băiatului semn s-o urmeze. Afară îi învălui întunericul nopţii. Ajungea totuşi pînă la ei lumina palidă aruncată de becurile unei alei laterale.

— Mulţumesc pentru flori, ciripi pe ruseşte fata.
— De unde ştii să vorbeşti atît de bine?
— Păi sîntem dintr-un sat din sudul Harbinului. Cînd un chinez ştie ruseşte e de pe acolo.
— Şi barbarul ăla care te bate cine e?
— Tatăl meu!
— Nu se poate! Şi în piesă e tot tatăl tău.
— Ei şi? Asta nu-l împiedică să-mi fie şi cînd nu jucăm.
— Da, ai dreptate... Şi de ce te bate mereu?
— Aşa e el: cum nu-i intri în voie, te bate.

Plin de o dulce îndrăzneală, Petea prinse cu blîndeţe a-i mîngîia părul. Dar Giu-lin nu-i mai răspunse, deoarece, deodată, bubui glasul tatălui ei.

— Ah, mă cheamă! Aşteaptă-mă! Vin îndată.

Rămas singur, Petea auzi foarte clar într-însul simfonia forţelor necheltuite: cele mai romantice idei încolţiră în sufletul tulburat al băiatului, crescură uimitor de repede sub soarele tropical al pasiunii şi în cinci minute deveniră hotărîri majestoase ca o pădure de sequoia. Fata trebuia salvată, adică, vorbind concret, răpită, iar drumul spre Tibet îl vor face împreună:

Cînd chinezoaica reveni, Petea, dîndu-şi seama că n-are timp de pierdut, intră direct în miezul problemei:

— Vrei să vii cu mine?
— Cu tine, unde?
— E un secret. O să afli mai tîrziu.
— Cum aşa? Să las trupa şi să plec cu tine?
— Ţi-e frică?
— Dar ţie de ce ţi-e frică să-mi încredinţezi secretul? Nici măcar cum te cheamă nu ştiu...
— Am uitat. Mă cheamă Piotr Tumanov. Dar tu să-mi spui Petea, aşa cum mă strigă prietenii. Acum e rîndul tău să-mi spui cum te cheamă.

Fata îşi duse misterios degetul la buze şi se uită cu grijă în jurul lor dacă nu-i ascultă careva.

— Ce e?
— Mi s-a părut că aud un zgomot.

Într-adevăr, dinspre lăstărişul de pe alee venea foşnetul pe care-l pricinuieşte cineva care se tupilează. Imediat urmă un hămăit vesel, dar discret.

— Uf, ce m-am speriat! rîse chinezoaica. E numai Iuan.

Şi în aceeaşi clipă, numitul Iuan fu lîngă ei. Era un cîine de talie mijlocie, de o rasă atît de imprecisă şi amestecată, încît ar fi umplut de entuziasm pe orice specialist în încrucişarea animalelor. În linii mari, s-ar fi putut totuşi afirma că părinţii lui fuseseră un cîine de Terra-Nova şi un cotei de stradă. În ciuda aspectului său neprezentabil, Iuan avea priviri inteligente (după cît semiîntunericul îi îngăduia lui Petea să vadă) şi mai cu seamă o coadă foarte expresivă, ba, dacă s-ar putea spune, chiar elocventă.

Micuţa artistă scoase dintr-un buzunar o bucăţică de zahăr; după ce o ronţăi cu plăcere, Iuan îi lăsă singuri.

— Ce curios nume are cîinele tău! observă Petea.
— Eu l-am botezat aşa! declară cu mîndrie fata. L-am găsit în apropiere de Pekin, pe mormîntul unuia din împăraţii dinastiei Iuan.

— Aaa! Știi, îi cunosc.
— Nu mai spune! Chiar îi cunoști?
— Păi sigur: 1280-1368! Crezi că de pomană am tocit o iarnă întreagă istoria Chinei?
— Și eu, care mă bucuram că-i cunoști de-adevăratelea.
— Glumești! Cum i-aș fi putut cunoaște?
Fata rise scurt disprețuitor:
— S-ar fi putut să fii o reincarnare a unui om care i-a cunoscut sau se putea să cunoști o reincarnare a unuia dintre ei, sau...
— Tu crezi în chestiile astea? o întrebă contrariat băiatul.
— Cum, tu nu crezi? făcu mirată chinezoaica astupîndu-și gura cu palmele.
Petea se scărpină încurcat la ceafă. La situația asta nu se aștepta se: iubita lui era plină de superstiții! Dar nu-i nimic, voi lupta și împotriva lor. N-ar fi fost nici delicat, nici pedagogic să intre într-o discuție polemică de la prima lor întîlnire. De aceea îi răspunse pe ocolite.
— Pînă acum n-am avut plăcerea să cunosc asemenea reincarnări.
Vă închipuiți ce mutră a făcut Petea care, din cavalerism, recursese la acest răspuns subtil cînd o auzi pe chinezoaică înecîndu-se de rîs. De jignit ce era, nici n-o mai întrebă de ce rîde.
— Cum poți spune una ca asta? se minună fata cînd își mai veni în fire. Păi adineaori ai avut plăcerea să-l cunoști pe însuși Kublai-Khan!
— Eu?! sări ca ars Petea.
Toate ca toate, dar o iubită nebună n-avea nici un rost să-și aleagă.
— Nu ți l-am prezentat chiar eu?
— Mie? N-oi fi vrînd să spui...
— Ai văzut că ai ghicit! Eu mi-am dat cel dintîi seama că Iuan nu e altul decît strașnicul Kublai-Khan, întemeietorul dinastiei mongole. Pentru toate păcatele pe care le-a făcut a primit pedeapsa meritată, și acum stă în două lăbuțe ca să mănînce zahăr.
Lui Petea îi veni inima la loc. Fetița nu era nebună: avusese un motiv întemeiat, deși acest motiv ținea de domeniul superstițiilor.
— Ei, mergi cu mine? o ispiti el din nou.
— Mai întîi, să-mi spui unde?
— Să-ți spun?
— N-ai încredere în mine?
— Stiu și eu dacă poți avea încredere în femei — se grozăvi el.
— Eu nu sînt femeie, se apără pe un ton ciudat chinezoaica.
— Iartă-mă! Dar am vorbit și eu așa, în general...
— Te iert, dacă-mi spui.
— Dar tu juri că n-ai să mă trădezi?
— Jur, pe ce vrei să-ți jur?
— Pe sufletul lui Kublai-Khan. Ba nu! să te transformi și tu în cățel dacă vei sufla o vorbă în legătură cu taina ce o vei afla.
— Jur.
— Atunci spune!
— Spun!
— Jur să mă transform într-un cîine urît, jegos și păduchios dacă-l voi trăda pe Piotr Tumanov.
Chinezoaica repetă jurămîntul.

— Amin! încheie Petea.
— Ce-i aia?
— Zi așa, că-i bine!
— Amin! Acum spune-mi unde vrei să mergi.
— În Tibet.
— Și ce cauți acolo?
— Comori! își traduse Petea gîndul în limbajul unei ființe superstițioase. E rîndul tău să răspunzi: vii cu mine?
— De ce să viu? se îndărătnici chinezoaica.
— Uite așa, fiindcă te iubesc!

Și, fără să zică o vorbă mai mult, o strînse la piept și vru s-o sărute. Dar n-apucă decît să-i țuce vîrful nasului, că fetișcana îl și împinse de lîngă ea și-l întrebă:

— Și vrei să ne căsătorim?
— Vreau! îi răspunse cu cea mai profundă seriozitate Petea.

În clipa aceea, chinezoaica fu zguduită de un rîs gîlgîitor cu oftaturi și sughițuri, de un rîs atît de nebunesc încît se prăvăli în iarbă și, ținîndu-se de burtă, săltă în aer de cîteva ori ca o adevărată minge. De astă dată Petea nu mai avea nici o îndoială: fata era nebună de-a binelea. Și nici măcar nu se putea supăra pe dînsa. Nebunia e doar o boală. Îl cuprinse doar numai o mare milă pentru biata copilă și o ciudă fără margini împotriva destinului care-și bătuse joc de o creatură atît de talentată și drăguță.

O clipă mai tîrziu, se petrecu ceva din cale afară de uimitor, ultimul lucru pe care Petea și l-ar fi putut imagina. Toate ideile și simțămintele lui de pînă atunci fură măturate și spulberate ca de un taifun, iar vidul rămas în sufletul său supse un nou noian de sentimente și gînduri deopotrivă de tulburătoare și de zbuciumate.

Vei dori pe drept cuvînt, cititorule, să afli ce anume a fost în stare să provoace o asemenea transmutație sufletească. Și te asigur că și dumneata vei fi surprins.

Sîcîit și puțin speriat de hohotele iscate ca într-o reacție în lanț, Petea se aplecă spre chinezoaică, o apucă de umeri și începu s-o zgîlțîie. Deodată, dădu cu degetele de una dintre lungile cozi ale fetei. Involuntar trase și, ce credeți, se pomeni că ține în mînă nu numai coada, ci, dacă se poate spune așa, întreaga coafură a micuței artiste. Ca prin farmec, rîsul conteni și cînd fetișcana se ridică în picioare, Petea observă că e cheală, dar ce cheală! golașă ca-n palmă. „Bravo ție, halal iubită ți-ai mai găsit!"

Cei doi tineri își încrucișară privirile. Într-o fulgerare, Petea, înțelegînd tot crudul adevăr, strigă.

— Să-ți fie rușine! Ești băiat!
— Păi cred și eu că sînt!

Și iarăși pune-te pe rîs. De data aceasta, fosta fată își schimbă osia rîsului. Nu mai rîse orizontal, adică nu se mai tăvăli în iarbă, ci se mulțumi să chicotească vertical.

Finalul acestei scene e fără nici o îndoială consecința unei particularități a celei de-a doua serii de rîs. În timp ce-și consuma acumulatorii veseliei, continuînd să se țină de un anumit loc al burții, chinezul se rotea în jurul propriei axe, așa că ba îi hohotea lui Petea în față, ba îi arăta spatele, care parcă și el rîdea, molipsit de ritmul întregului corp.

La vîrsta lui Petea, marile deziluzii se traduc prin însemnate cheltuiri de energie. Or, după ce băiatul văzu de cîteva ori acel spate batjocoritor, nu se mai putu stăpîni. Se lăsă pradă ispitei și trase un șut artistic drept în balon.

De parcă numai atît ar fi așteptat, reîncarnarea lătrătoare a înfricoșătorului Kublai-Khan se năpusti cu o forță nemaipomenită în pieptul lui Petea.

— Iuan! îl strigă autoritar stăpînul său, și cîinele, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, începu să-și lingă împăciuitor victima.

— E voinic ca un bivol, recunoscu fără supărare Petea. Dar în mod reflex, își frecă anumite regiuni mai zdruncinate cu prilejul asaltului.

Cei doi băieți rîseră într-un glas, semn că au ajuns la armistițiu.

— Hm, și cum te cheamă ca băiat?

— Mei Tao-tsu.

— Știi, de fapt, poate că-i chiar mai bine că ești băiat.

Și Petea își examină deosebit de critic noul prieten.

— De ce?

— Mai întîi nu trebuie să mă mai însor cu tine. In al doilea rînd, un bărbat duce totuși mai bine la tăvăleală și, în sfîrșit...

Dar n-apucă să-și termine vorba, că din nou glasul de tinichea ruginită îl chemă pe Tao-tsu.

— Plecăm. Tu însă ia-te după noi. Cînd ai să vezi că dau cu piciorul în ușa unei magazii, să știi că acolo trebuie să intri și să mă aștepți...

După ce șopti asta în grabă, chinezul țipă ceva pe glasul ei de fată. Apoi adăugă tot în șoaptă:

— Dacă ți-e somn, culcă-te! Te deștept eu!

*

* *

Magazia în care intră Petea se afla la marginea Șanhaiului, în preajma unor antrepozite, unde se afla și locuința lui Tao-tsu. Era întuneric beznă, dar băiatul avea o lampă de buzunar. Dădu peste o clădărie de odgoane, năvoade și coșuri pescărești. Și deși acolo nu se afla nici un singur peștișor, mirosul de sărătură era atît de puternic încît imediat te năpădea o sete cumplită. Petea se așeză pe un colac de odgoane. Timpul se scurgea cu o încetineală de gasteropod, iar cînd fugarul nostru își spunea că așteaptă de pomană, auzi cum cineva parcă ar scrijeli în ușă. O deschise brusc și aprinse lampa. În prag era Iuan; în botul acestuia se afla un pachețel, iar înăuntru trei gogoși. Petea mulțumi în gînd prietenului său care se gîndise să-i trimită această cină și începu să înfulece cu poftă. Cît timp Petea a mîncat prima gogoașă, Iuan n-a spus nimic. La a doua însă dădu vizibile semne că i s-a făcut și lui de gogoși. „Are dreptate, își aminti băiatul. I se cuvine și lui o parte pentru munca depusă cu transportul". Și îi aruncă o bucățică. „Aha, te lingi pe bot. Mai vrei? Să-ți mai dau atunci... Dar, stai, pînă vine Tao-tsu am putea încerca o experiență de dresaj".

Și Petea scoase un fluier. Suflă în el și, deși nici un sunet audibil de o ureche omenească nu se produse, Iuan ciuli atent ure-

chile. Era un fluier emițător de ultrasunete, adică cu o frecvență mai mare de 20 kilo-herți, care reprezintă limita superioară a audibilității umane. Ciinele însă nu-și bătea capul cu asemenea probleme. Ceea ce voia el era o bucățică de gogoașă. Petea îi trecu pe la nas dulcele aluat jinduit și-l invită să se ridice în două labe. Iuan se supuse și în clipa în care îi vîrî în bot bucățica șuieră o dată.

Repetă procedeul ăsta pînă ce reîncarnarea lui Kublai-Khan deprinse nobila poziție verticală doar la auzul unei emisii de ultrasunete. Din fericire pentru sufletul lui Kublai-Khan, Petea nu-l mai inițíe și în alte nărávuri omenești, deoarece gogoșile se terminară curind, iar Tao-tsu apăru, in sfîrșit, și el.

— Iți mulțumesc pentru gogoși...

— Pentru ce? A pentru *iutiao*...

— Cum ai spus?

— *Iutiao*. Așa se cheamă pe chinezește ce ți-am trimis cu Iuan.

— Aha!

— Nu ți-e somn?

— Lasă asta! De ce ai întîrziat atît?

— Am așteptat pînă ce a început să sforăie tata...

— Vasăzică te-ai hotărît să mergi cu mine?!

— Nu m-am hotărît.

— Dar mi-ai promis că mergi dacă-ți spun unde...

— N-am promis nimic!

— Ba chiar ai și jurat că n-ai să mă trădezi.

— O să țin jurămîntul.

— Hai, nu mai fă pe prostul! Ce rost are să nu mă trădezi dacă nu vii cu mine?

Tao-tsu rise.

— Nu-ți pot da un răspuns limpede dacă nu-mi spui totul: unde vrei anume să ajungi, despre ce comori vorbeai, ce vrei să faci cu comorile astea? Noi, chinezii, sîntem un popor foarte socotit!

— Văd! oftă Petea. Și unde lași romantismul?

— La intrare, rise din nou Tao-tsu viclean. Ei, dă-i drumul!

Și Petea îl informă pe scurt despre expediția în Tibet și despre hotărîrea lui de a o ajunge pe Tania.

— Și cum vrei să ajungi la Lhassa?

— Pe drumul cel mai scurt, pe Ianțzițzian.

— Și apoi?

— Prea ești curios!

— E dreptul meu de vreme ce vrei să mergem împreună.

— Dacă ți-e frică, n-ai decît să rămîi.

— Ai dreptate, mi-e frică! spuse puțin jignit Tao-tsu și, făcînd stînga-mprejur, ieși din magazie.

„Nu m-am purtat frumos cu el", se mustră Petea în timp ce Iuan se întoarse și el ca să-și urmeze stăpînul. Petea suflă în fluierul său și ciinele, sub influența noului său reflex condiționat, se ridică în două labe, apoi vădit nemulțumit își continuă drumul.

— Tao-tsu! strigă băiatul, fugind în urma animalului.

— Ce faci atîta larmă? îl certă chinezul, care se ivi deodată purtînd în mînă o legăturică. Vrei să trezești tot cartierul?

— Așadar, totuși ți-ai luat cu tine romantismul! rise Petea și, luîndu-i mîna, i-o strînse cu neînchipuită bucurie.

E rîndul lui Petea să jure. Vor fi străbătuţi 8.700 de li. „Nici măcar un copil nu se mai poate rătăci în China". Iuan frînează depăşirea normelor. Pe ţărmurile Ianţzîului. O veste alarmantă. Facem cunoştinţă cu răpitoarea frumuseţe: Ciu-tzei.

Aşadar, în ciuda socotinţei cu care se lăuda, Tao-tsu îşi luase totuşi bagajele, trădîndu-şi astfel latura romantică a sufletului său.

— Tao-tsu, îi spuse Petea, aşezîndu-se pe o lespede din faţa magaziei, mă bucur că vrei să vii cu mine. Crezusem că te-ai supărat şi-mi părea rău, fiindcă am impresia că eşti un băiat de ispravă...

— De, sînt eu puţin supărat, dar o să-mi treacă. Mai ales dacă-ţi iei şi tu unele angajamente.

— Ce angajamente ?

— Uite, să vorbim ca doi oameni serioşi ! Ne uneşte un interes comun ; tu vrei s-o ajungi pe sora ta, iar eu vreau să plec de lîngă tata, care-mi scoate sufletul...

In timp ce vorbea, Tao-tsu îl mîngiia pe Iuan. Petea îşi lăsă mîna pe mîna chinezului şi i-o strînse.

— Şi acest prilej mi-l dai tu. E bine totuşi să ne înţelegem de la început : înţeleg că tu trebuie să fii conducătorul expediţiei noastre, e doar ideea ta. Dar şi tu trebuie să pricepi că nu mi-am lăsat un tată-zbir ca să mă leg de un prieten-tiran.

— Tao-tsu...

— Nu te învinuiesc, ci numai te previn. Tu eşti un om repezit, ceea ce nu e bine. De aceea înainte de a pleca la drum, îţi cer să faci un jurămînt.

— Spune !

— Jură : „Să mă prefac într-un tigru vărgat şi prost dacă voi lua o hotărîre fără să mă sfătuiesc mai întîi cu Tao-tsu".

— Tu crezi că tigrii sînt proşti ? rîse Petea.

— La noi aşa e ! Tigrii sînt întotdeauna păcăliţi de celelalte animale mai iscusite la minte — de vulpe, de cerb.

— Tu cine eşti, vulpea sau cerbul ?

— Eu sînt Tao-tsu, un băiat mai cumpănit decît tine. Ei, jură !

Şi Petea repetă formula sacramentală.

— Bine ! Adică spune şi tu „amin" !

— Amin !

— Aşa, acum, comandantule, strînge mîna expediţiei tale !

— Am putea să ne culcăm ! propuse „comandantul" după ce strînse mîna micii lui expediţii.

— Dimpotrivă, putem s-o luăm din loc.

— De ce ?

— Vrei să dea tata peste noi ?

— Şi unde să mergem ?

— Spre Tibet.

— La ora asta ?

— Ai bani la tine ?

Petea își scoase la iveală toată averea și, la lumina lămpii de buzunar, Tao-tsu făcu bilanțul, după care trase concluziile.

— E o sumă frumușică! O să ne prindă bine, măcar pentru începutul călătoriei noastre.

— Deocamdată însă, dragul meu Tao-tsu, mărturisi Petea căscînd cu atîta poftă că-i pîrîiră fălcile, mi-e cam somn...

— Nu mă demobiliza! gemu chinezul prin căscatul care-l molipsise și pe el. O să dormim în tren. Dacă mai prindem unul, mîine înainte de amiază sîntem la Nankin...

— Ceea ce n-ar fi deloc rău, aprobă Petea care, ca să se dezmeticească, începu să-și tragă singur cîteva palme. Nu, așa nu merge! Nu-i vreo cișmea prin apropiere?

După ce se înviorară și băură pe nerăsuflate, s-au îndreptat spre gară. Pe drum, Petea își împărți frățește hainele cu Tao-tsu, redobîndindu-și zveltețea și ușurința în mișcări. Ceea ce era de prisos să îmbrace, precum și lucrurile chinezului le vîrîră în rucsac, pe care se înțeleseseră să-l poarte cu rîndul.

— Știi tu cît de lung e drumul pe care-l vom străbate? întrebă deodată Petea.

— Cred că e foarte lung! răspunse evaziv Tao-tsu.

— Ei, spune și tu o distanță.

— Ceva mai mult decît de la Harbin, de unde am venit noi pînă aci...

— Hai să vedem!

Și apropiindu-se de un felinar, Petea scoase din buzunar o hartă a Chinei.

— Vezi, nu ne putem rătăci! rosti mîndru băiatul.

— Atunci, scoate-ne la gară! glumi chinezul.

— Dacă țil să întîrziem, te duc, căci am și o hartă a Șanhaiului. Uite, de la Harbin pînă aci sînt vreo 2.300 km, să spunem că ați mai ocolit pe drum, așadar, 2.500 km. In schimb, de aci pînă la Lhassa sînt aproximativ 5.000 km, adică de două ori mai mult.

— Nu-i cam mult?

— Păi măsoară și tu, aci e scara: linia asta înseamnă 500 de kilometri...

— Nu de asta-ți spun. Nu-i cam mult pentru noi?

Petea fu cît p-aci să arunce o vorbă de sfidare, ceva în genul „ți-e frică?" sau „ai început să te codești?", dar se răzgîndi la timp și spuse de parcă ar fi discutat despre un lucru foarte simplu.

— Nu-i prea mult.

— Și eu cred că vom izbuti.

— Adevărul e că nu-i chiar așa de puțin, continuă Petea luîndu-și de braț prietenul. 5.000 de kilometri fac vreo 8.700 de li, ceea ce e o cale bunicică...

— Grozav!

— Dar gîndește-te și tu, asta înseamnă abia a opta parte din lungimea ecuatorului...

— Și de două ori și jumătate mai puțin decît „Marșul cel lung".

Această dispută statistică rămase însă neterminată, deoarece cei trei exploratori (dacă e să-l socotim și pe Iuan) ajunseră la gară.

— Ce facem cu Iuan?

— Il luăm cu noi.

— Sigur că-l luăm, dar cum? Dacă nu ne lasă...

— Să întreb...

— Mai bine nu mai întreba... În cazul cel mai bun, ne pune să-i scoatem şi lui un bilet...

— Atunci, să-l camuflăm. Il băgăm în pardesiul tău, iar cînd ajungem în tren îl ascundem sub bancă.

— Dar el e de acord?

— Va înţelege situaţia şi se va supune.

Avură noroc. Un tren pleca peste o oră spre Nankin. În timp ce Petea scoase două bilete, Tao-tsu ţinea pe umăr curioasa desagă în care, jignit, bufnea destul de încet, mai mult demonstrativ, cel de-al treilea explorator.

O dată instalaţi în compartiment, îşi strecurară discret tovarăşul sub bancă şi în curînd sforăitul lor se contopi cu acela al celorlalţi pasageri. Fură deşteptaţi de controlorul de bilete după ce trenul pornise la drum; dar după ce îndepliniră această formalitate, cei doi prieteni îşi zîmbiră şi strîngîndu-se unul de altul, lunecară imediat pe povîrnişul ciudat al visului lor întrerupt.

*

* *

În timp ce Petea şi Tao-tsu dormeau satisfăcuţi şi liniştiţi, la Şanhai, directorul taberei internaţionale de pionieri avea o noapte albă. Anunţase forurile superioare de plecarea neaşteptată a băiatului. La ora 1 de noapte fu chemat de Pekin.

— Am aflat că ţi-a fugit un pionier care abia venise în tabără, spuse cu un ton ironic tovarăşul de la minister. Aşa bine o duc copiii acolo?

— N-a plecat de rău, se justifică directorul. Voia să-şi întîlnească o rudă care face parte dintr-o expediţie.

Şi citi rîndurile trimise de fugar.

— Şi ce măsuri ai luat?

— Am telegrafiat Taniei Tumanova...

— La Lhassa?

— Da.

— Adică peste cîteva săptămîni cînd va ajunge expediţia acolo, tovarăşa Tumanova va afla „noutatea"...

Directorul înghiţi şi această ironie şi continuă gîndindu-se că multe mai are de îndurat şi de învăţat un dascăl de la elevii săi.

— Mi-am dat seama...

— Şi ce-ai făcut?

— M-am gîndit să anunţ...

— Nu mai e nevoie, am anunţat eu. Mîine cînd va ajunge la Nankin, „eroul nostru" va fi primit cu foto-reporteri. E un caz foarte bun pentru revistele de copii, care se plîng că n-au material critic interesant.

De astă dată, sarcasmul şefului său ţintind departe, directorul taberei se simţi mai puţin stînjenit. De aceea strecură o întrebare îndrăzneaţă.

— Şi dacă nu-l descoperim la Nankin?

— Atunci îl vom descoperi la Anţin, la Uhan, la Ician...

Directorul taberei zîmbi; îi plăcuse acest răspuns. În ciuda situației neplăcute în care îi pusese, fuga lui Petea Tumanov le va arăta că ceva se schimbase pe meleagurile lor în ultimii ani.

— Aveți dreptate, își concretiză directorul aceste gînduri. Astăzi nici măcar un copil nu se mai poate rătăci în China.

— Bine, bine! mormăi tovarășul de la minister. Vezi însă să nu-ți mai fugă și alții. Nu te dai cu capul de pereți ca să arăți că ești sănătos.

*
* *

Neștiutori de alaiul care trebuie să-i aștepte la Nankin, Petea și Tao-tsu se treziră în zori odihniți și bine dispuși. Ceilalți pasageri din compartiment mai dormeau. Cei doi băieți mai căscară puțin, se frecară la ochi, apoi se priviră și își zîmbiră din nou. Ce să le faci? Ascundeau ei o taină și cum se priveau, le venea să zîmbească. Deodată băgară de seamă că între ei se vîrîse un pasager care cu capul sub pardesiu trăgea la aghioase.

Tao-tsu își aduse aminte de cîinele lui și se aplecă să-l caute sub bancă. Iuan nicăieri! Stînd așa cu capul în jos, observă că intrusul care-i despărțise n-avea picioare, în schimb, de sub pardesiu ieșea vîrful nerușinat al unei cozi. Chinezul se grăbi să-și camufleze din nou patrupedul tovarăș de drum.

După ce chicotiră pe înfundate de farsa pe care le-o trăsese Iuan, începură să discute firește despre călătoria lor.

— Vezi ce bine am făcut că am pornit imediat! se lăudă Tao-tsu și spre a-și întări spusele scoase din rucsac un pachețel cu *iutiao*.

— L-ai lăsat pe taică-tău fără gogoși, se veseli Petea mușcînd din aluatul gros.

— Parcă de gogoși îi mai arde lui acum, după ce m-a pierdut pe mine! rosti cu o nostimă tristețe Tao-tsu. Apoi privind pe fereastră, trecu la un subiect mai actual.

— Cred că mai mult de trei sferturi din drum a rămas în urma noastră.

— Ai mai fost pe-aici?

— Nu, dar vezi acolo pe dreapta, departe, în zare, un *kinpo*, adică o oglindă de apă?

— Văd. E Ianțziul, nu?

— Chiar el. Asta-mi arată că nu mai avem mult și ajungem la Cințzian, de unde pînă la Nankin nu mai sînt decît vreo 60 de kilometri.

Petea își despături harta și după ce o privi spuse:

— A fost prețios sfatul tău, Tao-tsu. Dacă ajungem cu bine la Nankin, înseamnă că ne-am întrecut norma.

— Avem și normă? Nu mi-ai spus. Să nu fie prea mare.

— Am întrecut-o fără să știi, darămite dacă știai!

— Și cît e mă rog această normă?

— Hai să-ți arăt și ție cum am calculat-o! Azi 10 iunie 1954, orele 1 și 25 noaptea, a pornit din Șanhai expediția noastră spre

Tibet. Cumnata mea va ajunge la Lhassa la 22 iunie şi va sta acolo două săptămini. Aşa că avem la dispoziţie aproximativ 25 de zile...

— Ba 30 de zile...

— Las'că-i bine cum am socotit eu... E o cifră mai prudentă şi mai rotundă. 5.000 km împărţiţi la 25 fac 200 km pe care trebuie să-i străbatem zilnic. Dacă azi vom face 300 km inseamnă că ne-am realizat 150% din norma.

— Să crezi tu că vom acoperi zilnic 350 de li.

— De ce exagerezi? Nu sint decit 348 de li.

— Cind o să dăm de munţi, n-o să facem nici măcar un sfert din cit ţi-ai propus.

— Asta o presupun şi eu. Tocmai de aceea am luat o normă mai mărişoară, tocmai de aceea pină dăm de munţii Sicanului trebuie să ne depăşim norma regulat şi nu numai o dată, ci de două, de trei şi chiar de patru ori, adică de cite ori ne-am micşora-o mai tirziu.

— Aşa că am făcut foarte puţin astăzi! spuse dezamăgit Tao-tsu, pe care raţionamentul gospodăresc al lui Petea il umplu de un subit respect.

— Ei, pentru inceput nu-i chiar rău, zise mărinimos pionierul sovietic. De altfel mai avem inaintea noastră o după-amiază.

Acestea erau calculele destul de înţelepte pe care şi le făceau cei doi băieţi, in vreme ce citiva foto-reporteri se pregăteau să-l primească pe Petea la Nankin. Din fericire pentru expediţia lor însă, norma nu a fost depăşită chiar atit de lesne.

Toată incurcătura a pricinuit-o Iuan. După ce au trecut de Cinţzian, intră controlorul de bilete, care işi făcu cit se poate de paşnic meseria. Cind să termine, însă, in loc să treacă mai departe, îşi umflă ca un dragon nările şi intrebă ceva pe chinezeşte. Petea văzu adiind pe chipul prietenului său o mimică alarmantă.

— Ce vrea?

Spune că-i miroase a ciine...

Ceilalţi pasageri prinseră să adulmece şi ei aerul.

— Călătoreşte cineva cu animale? se informă controlorul care şi incepu să caute pe sub bănci.

— Cred că eu miros a ciine! se repezi Tao-tsu. Avem un ciine acasă şi mi-a rămas duhoarea lui pe haine.

Nările dragonului se apropiară de veşmintele lui Tao-tsu şi păreau a fi mulţumite de expertiză.

— Să ştii că e acelaşi miros ca al cîinelui tău! spuse controlorul. Şi cind să iasă, se mai întoarse şi întrebă:

— Cum il cheamă pe ciinele tău?

— Iuan! răspunse involuntar micul chinez.

— Aşa!? Iuan, vino aci! strigă deodată controlorul, şi cum era normal, posesorul numelui îşi scoase circumspect virful botului de sub ascunzătoarea lui.

— Dumnealui e Iuan?

— A! Iuan!? Cum ai ajuns aici? se miră Tao-tsu. Foarte curios! Cum s-o fi strecurat sub bancă?

— O să vă povestească el mai tirziu, il linişti vicleanul controlor. Deocamdată plăteşte te rog biletul pentru Iuan şi amenda...

Şi spuse suma cuvenită.

Tao-tsu il puse la curent pe Petea cu cele discutate.

— Ei drăcie! N-are nici un rost să-i plătim atiţia bani tocmai cind să ajungem la Nankin. Fă ce ştii şi descurcă-te. Spune-i că nu mai avem bani.

— Nene, de ce ești rău cu Iuan? N-a știut că trebuie să scoată bilet, că altfel nu se strecura sub bancă.

— Ia mai lasă prostiile astea! făcu supărat controlorul. Iuan e al tău și tu vei plăti pentru el.

— Cum o să plătesc? N-am bani!

— Atunci o să coborîți la prima stație și o să mergeți pe jos la Nankin.

— Ce zice? întrebă în șoaptă Petea.

— Ne dă jos la prima stație...

— Foarte bine! E mai ieftin.

Și la prima gară cei trei exploratori coborîră mulțumiți că făcuseră o importantă economie de bani, dar necăjiți că, scăpînd prilejul să depășească norma pe care și-au impus-o, pierdeau aproape 60 de kilometri. Dacă ar fi bănuit că acești 60 de kilometri le salvau expediția, băieții ar fi fost de bună seamă mai puțin supărați.

In stația aceea necunoscută, trenul nu stătu mai mult de un minut. In clipa în care Petea și restul expediției se îndreptară spre ieșire, iar trenul se și pusese în mișcare, un pasager aflat la fereastra unui compartiment îi observă și părîndu-i-se că recunoaște pe unul dintre copii, își stăpîni cu greutate o exclamație în același timp de bucurie și de ciudă.

*
* *

Cea dintîi zi a expediției celor trei avea să fie bogată în impresii, întîmplări și descoperiri.

— De ce ai cotit-o la dreapta? întrebă Tao-tsu. Părerea mea e să ne luăm după calea ferată. E drumul cel mai scurt.

— Vreau să ieșim la țărmul Ianțzîului.

— Ce nevoie ai de el?

— Ard de nerăbdare să-l salut.

— Asta-i acum! O să ai toată vremea cale de 5.000 de li. Acum însă să luăm trenul de la prima stație ca să ne putem depăși norma.

— Nu. Nu mai vreau să avem neplăceri din pricina lui Iuan și apoi trebuie să facem economie...

— Economia nesocotitului! Sau te gîndești poate că vom ajunge la timp în Tibet pe jos și încă pe ocolite?

— Las'că știu eu ce gîndesc!

— Pun rămășag că ai uitat jurămîntul.

— Cum o să-l uit. Ascultă, dragul meu Tao-tsu: dacă ieșim la șosea avem șansa, e drept nu prea mare, să facem drumul într-un camion.

— A! E posibil...

— Degeaba te grăbești să înțelegi că fără mine tot nu vei izbuti...

— Nu te mai împăuna așa! Am înțeles! Vrei să rugăm pe un șofer să ne ia pînă la Nankin...

— N-ai ghicit. Pînă la Lhassa.

— Care-i nebunul ăla?

— Ei, ai văzut? Acum ciulește-ți urechile: expediția din care face parte cumnata mea urma să plece din Șanhai cu cîteva camioane. Prima lor haltă este Nankinul, de unde vor mai lua cîteva camioane cu provizii și aparate de la Institutul de geofizică. Acum ai priceput?

— De-abia acum nu mai pricep nimic. Cel mai cuminte lucru era să ajungem cît mai iute la Nankin...

— Dar dacă au întîrziat pe drum?

— Crezi că i-am putea întîlni?

— In sfîrșit!

— Știi ce se va întîmpla pînă la urmă? Sora ta o să te trimită înapoi la tabără, iar eu o să fac singur cu Iuan pelerinajul la Lhassa...

— Nu mă trimite că e prea complicat.

— Nu-mi place ideea ta. Prea sîntem aproape de Șanhai.

— Ia te uită! exclamă deodată Petea. Chiar numai pentru asta și merita să venim pînă aci.

Tot vorbind, băieții ajunseră la malul Fluviului Albastru, Ianțzîul, care, de la izvoarele-i din munții Ținhaiului (unde mongolii îl numesc Mur-Usu, iar tanguții Di-Ciu) și pînă la vărsarea lui în Marea de Sud a Chinei, străbate de-a lungul a nouă mari provincii

peste 5.200 km. Deşi ca lungime este al patrulea fluviu din lume (il întrec Mississippi, Nilul şi Amazoanele, iar Obi şi Ienisei îi sînt egali), Ianţzîul e, desigur, din punct de vedere istoric, cea mai însemnată arteră fluvială de pe pămînt: în bazinul său locuiesc mai mult de 200.000.000 de chinezi. Şi aceşti oameni reprezintă nu numai a douăsprezecea parte din populaţia planetei, ci şi continuatorii celei mai vechi civilizaţii umane.

Petea şi Tao-tsu priviră un timp încîntaţi întinderile brăzdate de jonci, şampanuri şi vapoare de mare tonaj, şi întorcîndu-se unul spre altul schimbară din nou un complice zîmbet victorios, căci în acel moment ei n-aveau cum să ştie cîte peripeţii şi primejdii vor trăi străbătînd străvechiul Ianţzi.

Ajungînd în dreptul caselor unui sat, întrebară pe un pescar care-şi repara năvodul dacă n-a văzut cumva pe şoseaua Şanhaiului camioanele expediţiei. Omul le răspunse rîzînd că pe şosea se scurg mai multe camioane decît jonci pe Ianţzi. Cel ce-i poate sfătui e să meargă înainte cîţiva li pînă vor da de un depozit de benzină. Acolo mai degrabă vor putea să afle ce doresc. Pînă la depozit, după cum era de aşteptat, cei doi exploratori se certară. Tao-tsu îşi exprima încă o dată dezacordul cu privire la planul lui Petea, acesta din urmă susţinu punctul de vedere al conversaţiei în fapte; criticile reciproce se înteţiră pînă ce, plictisit de atîta larmă zadarnică, Iuan fu nevoit să intervină ca arbitru şi cu cîteva lătrături pline de autoritate puse capăt disputei. Tăcerea şi seninătatea nu sînt însă apanajul adolescenţei, aşa că foarte curind li se urî să umble fără o activitate orală şi cel mai bun pretext fu însuşi depozitul care se vedea înaintea lor, la cîţiva zeci de metri.

— Vezi că te-ai burzuluit fără nici un rost! începu Petea.

— Pierdem timp, asta văd!

— N-ai spirit de observaţie: gara care se află la stînga şoselei n-ai remarcat-o.

— Adică vrei să luăm trenul?

— Dacă n-aflăm ce căutăm, nu ne rămîne altceva.

De bucurie, chinezul scoase un ţipăt şi făcîndu-şi vînt sări peste cap, spre mirarea cîtorva drumeţi.

— Ascultă, Tao-tsu! se indignă Petea. Îţi dau un avertisment.

— Ce vrei?

— Recunosc că eşti un minunat planificator al expediţiei noastre, dar tocmai din acest motiv te invit să te porţi serios. De ce ţii cu tot dinadinsul să ne compromiţi?

— Să vă compromit? Pe cine?

— Pe mine şi pe Iuan.

— Iuan! strigă jignit stăpînul său. Tumba!

Şi seriosul Iuan, uitînd complet de prestigiul expediţiei, descrise şi el un cerc în aer. Acum Petea nu se mai putu abţine şi rîse:

— O să organizez spectacole cu voi.

— Dar cum crezi tu că ne vom cîştiga orezul după ce se vor termina banii! răspunse cu obişnuita-i înţelepciune micul chinez.

Cum îi zări, vînzătorul de la depozitul de benzină le făcu semn cu mîna de parcă ar fi fost vechi cunoscuţi.

— V-aţi trezit cam tîrziu, voinicilor! le strigă el prietenos.

— Ce zice?

— Că ne-am trezit cam tîrziu.

— Aşa sînt oamenii prin părţile astea?

— Ştiu şi eu? N-am mai fost pe aci. Cred că ne confundă.
— Cu un sfert de oră dacă veneaţi mai curînd, l-aţi mai fi găsit... le spuse cu părere de rău vînzătorul, în timp ce umplea cu benzină rezervorul unui autoturism.
— Pe cine l-am fi găsit? se interesă Tao-tsu.
— Pe tovarăşul care vă căuta. M-a întrebat dacă n-am văzut doi copii: un chinez şi un rus însoţiţi de un dulău.
Tao-tsu îi traduse lui Petea noutatea.
— Or mai fi în China şi alţi băieţi însoţiţi de un cîine! opină Petea.
— N-aţi venit voi cu trenul de la Şanhai?
— Ba da.
— Şi aţi coborît la staţia dinspre Cinţzian.
— Da. Da de unde ştii?
— Mi-a spus tovarăşul care vă căuta.
Cum află astea, Petea îl trase de haină pe Tao-tsu şi-i şopti.
— S-o ştergem cît mai iute! Sîntem urmăriţi!
Şi o întinseră mai departe. Tao-tsu mai apucă să întrebe pe vînzător.
— N-ai văzut cumva camioanele unei expediţii de la Şanhai?
— Unde mergeau?
— Prin Nankin spre Tibet.
— N-am văzut decît nişte camioane care au luat-o spre Hanciu.

*
* *

Descoperirea faptului că erau urmăriţi îi tulbură grozav pe exploratorii noştri. Expediţia era în primejdie. În adîncul sufletelor însă ei se bucurau de această primejdie care dădea un farmec în plus aventurii lor, dovedindu-le că era vorba de o întreprindere serioasă.
— Ce ne facem? îl interpelă Tao-tsu pe „comandant", cînd se aşezară la sfat sub umbra unui prun.
— Trebuie să ne facem nevăzuţi! Şi în orice caz, să nu mergem cu trenul! Îţi dai seama ce noroc am avut că am coborît...
— Să i-o mulţumim lui Iuan!
— Şi mie, nu?
— Şi ţie, în cel de-al doilea rînd.
— Şi zi, trebuie să devenim invizibili?
— Da.
— Dar cum se poate una ca asta?
— Nu se poate.
— Atunci? Vrei să ne despărţim?
— Nu. Chiar dacă am face-o, tot voi fi recunoscut.
— Schimbă-ţi identitatea!
— Asta m-am gîndit şi eu. Voi deveni chinez.
— Aaa! exclamă Tao-tsu, şi drept semn de entuziasm făcu la repezeală o tumbă. Aci nu ne vede nimeni, aşa că mă pot bucura în voie... Am o idee straşnică!
— Mai întîi s-o auzim.
— Te vei deghiza în...
— În ce?

— Ei ghici?

— Numai să nu-mi propui o reincarnare.

— Cine poate ști! te vei dechiza in chinezoaică.

Indată le veni în minte toată povestea intîlnirii lor și izbucniră în hohote de rîs. In cele din urmă, Iuan ii readuse la ordine. Tao-tsu se puse apoi pe treabă, scoase dintre lucrurile lui rochia lui Giu-lin, o perucă și cîteva fleacuri legate de îmbrăcămintea unei fete. Plin de competență, incepu să-l dichisească pe „comandant" și, după ce-i potrivi pe cap și peruca pe care, pentru orice eventualitate, i-o prinse cu o băsmăluță de bărbie, il măsură din creștet pînă în tălpi și declară satisfăcut:

— Dacă n-ai nimic impotrivă, ne putem căsători!

— Cum o să mă cheme? se informă practic Petea.

— Să spunem tot Giu-lin, ca să fim chit! Mai bine însă să nu te cheme în nici un fel, pentru că tu, draga mea, ești mută!

— Da, nu strică să fiu și mută! se strîmbă Petea. Apoi oftă. Ei, dacă ar ști Tania ce sacrificii fac eu pentru știință.

— Intr-adevăr, sînt necesare unele sacrificii, intări Tao-tsu, privindu-și „comandantul". Uite, de pildă, va trebui să-ți sacrificăm extremitățile sprincenelor.

Și fără să aștepte consimțămîntul lui Petea, prinse a-i ciuguli sprîncenele.

— Mă doare! gemu „comandantul" pe care îl podidiră lacrimile.

— Doare, așa-i! Dar să vezi ce chinezoaică pe cinste ai să fii!

O dată machiajul făcut, artistul nostru scoase un cărbune și ingroșă cu iscusință sprincenele care au rămas tefere din măcel; apoi, cu o realistă trăsătură de penel, prelungi pieziș cozile ochilor lui Petea.

— O frumusețe ca tine nu se mai găsește decit în provincia Anhoi! mărturisi plin de admirație Tao-tsu. Privirile tale m-au dat gata! Știi cum are să te cheme? Nu Giu-lin, ci *Ciu-țzai*, adică *„Strălucire de mărgăritare"*.

Capitolul V

E. C. I. T. — 1954 are de îndeplinit cîteva sarcini dificile. Un romîn se dovedește a fi „Inamicul public nr. 1". Cîteva construcții grandioase și trei mici călători ciudați. Van Er povestește cum i-au furnizat americanii o camionetă. Un om se interesează de expediție, dar din pricina unei muzicuțe intră în conflict cu Iuan. Tao-tsu are motive de bucurie, iar Petea de îngrijorare.

Să-l părăsim acum puțin pe micii noștri prieteni pentru a vedea cum fusese organizată expediția la care participa Tania. „E.C.I.T.-1954" înseamnă „Expediția complexă internațională în Tibet". Complexitatea și caracterul internațional al acestei acțiuni creară, în ciuda unei conștiincioase organizări de cîteva luni, o dificultate după alta.

Sarcina principală imediată a expediției era să prospecteze amănunțit din punct de vedere geologic și geofizic o anumită zonă de la granița Tibetului cu India, zonă în care explorările făcute cu un an în urmă indicau posibile zăcăminte radioactive. Dacă acesta ar fi

fost singurul obiectiv al expediției, treaba ar fi fost complicată doar din pricina condițiilor grele de cercetare la altitudini de peste 4.000 de metri. Organizatorii expediției însă socotiseră că prospectările și sondajele care urmau să fie efectuate de geofizicieni trebuiau să folosească și unor cercetări paleontologice și arheologice, lucru obișnuit cu asemenea prilejuri, întrucît aduce o mare economie de muncă și de timp. De altfel, pentru această metodă complexă de investigație a solului tibetan, pledau trei argumente hotăritoare. Primul argument e de ordin general, ținînd de stadiul actual al științei prospective; considerarea simultană a unui fenomen din mai multe unghiuri de vedere nu numai că îmbogățește rezultatele, ci contribuie la o mai profundă înțelegere a lui. Al doilea argument este legat de specificul cercetărilor care trebuiau făcute. Intr-adevăr, în ciuda faptului că de multă vreme savanții și-au dat seama de excepționalul interes prezentat de zăcămintele Tibetului, această regiune a fost atît de puțin cercetată, încît putea figura pe orice hartă gravimetrică sau telurică sub forma unei mari pete albe. Același lucru este valabil și în ceea ce privește studiul paleontologic, arheologic și etnografic al acestui vast ținut: cu toate că numeroși oameni de știință acordau platoului pretibetan privilegiul de a fi găzduit primele primate, adică pe strămoșii antropoizilor, prea puține săpături au fost făcute acolo. Tibetul era, așadar, un adevărat „tărîm al misterelor"! Acțiunile științifice întreprinse, dacă voiau să smulgă cît mai curînd vălul acestor taine, trebuiau să fie riguroase, multilaterale și conjugate. Cît privește al treilea argument, el ținteа viitorul. Se prevedea construirea unui gigant complex, la o altitudine de peste 7.500 de metri. Or, „E.C.I.T.-1954" primise și misiunea de a construi într-un timp record în vecinătatea locului ales pentru cetatea atomică o stațiune experimentală.

Această stațiune avea să fie unică în lume (fiind instalată la o înălțime care întrecea cu mult pe acelea ale celorlalte laboratoare de acest fel), iar înfăptuirea ei necesita o atît de mare desfășurare de forțe constructive, de mijloace de transport și de materiale, încît, pe lingă acestea, sarcinile prospective ale expediției, cu toate că erau dificile, păreau lesne realizabile.

E de la sine înțeles că pentru săvîrșirea acestor obiective era necesară o cantitate considerabilă de materiale științifice și de construcție, a căror greutate era de ordinul a peste două sute de tone. Problema se complica și prin faptul că aceste materiale veneau din diferite părți ale Chinei, iar unele chiar de peste graniță, din Uniunea Sovietică și din țările de democrație populară. Convoiul expediției trebuia astfel să pornească din Șanhai, iar pe drum, la Nankin și Hancou, să primească restul echipamentului și aparatajului. Plecarea din Șanhai era însă determinată de sosirea unui transport de materiale trimise din Pekin. Așa că Fin Siao-șan se văzu nevoit să mai aștepte două zile, mai ales că i se telegrafiase că la Șanhai va ajunge în acest răstimp, pe un vas polonez, geograful și cinematografistul ceh Sprna, care se va alătura expediției.

In ziua de 10 iunie 1954, „E.C.I.T." luă, în sfîrșit, startul de la Șanhai. Inginerul Fin Siao-șan, antropologul Li Cian-su, însoțiți de geofiziciana Tania Tumanova, de speologul Alexandru Merișor și de fizicianul Sprna, care participa în calitate de cinematografist, s-au instalat într-un GAZ cu șasiul ridicat (spre a putea circula pe terenurile cele mai accidentate). In urma lor, veneau trei mari ca-

mioane. Două transportau materialul necesar săpăturilor: vagoane decovil, şine, lopeţi, cazmale, roabe şi o mare cantitate de coşuri pentru transportul pămîntului. Al treilea camion ducea lăzile bine ambalate în care se aflau instrumente ştiinţifice de mare precizie (venite de la Pekin), printre care un cabinet fotografic necesar staţiei experimentale, aparatele de filmat ale lui Sprna şi cîteva lăzi cu îmbrăcăminte (haine şi albituri călduroase, uşoare, ţesute din fibre speciale).

Pe drum, reprezentanţii celor două democraţii populare europene începură să se cicălească. Discuţia pornise de la observaţia amuzantă, dar lipsită de orice răutate, pe care o făcuse cehul cu privire la „rechizita restrînsă" a lui Merişor.

— Mai întîi, protestă acesta jignit, ce termen e ăsta „rechizită"? Ce, noi sîntem dramaturgi ca dumneata? Şi apoi ce-are a face dacă-i restrînsă? Dacă eram Einstein, toată rechizita mea s-ar fi rezumat la encefal, în vreme ce dumneata ai nevoie de un camion aproape întreg...

Toţi zîmbiră; înţeleseseră că tovarăşul lor era un om aprig.

— De ce risipeşti atîta energie? îl dojeni cu bunăvoinţă Sprna. Ca să mă atingi pe mine, nu-i nevoie să-i insulţi şi pe colegii noştri, care, după cîte ştiu, vor avea mai multe camioane de fiecare..

— Oricum, noi ne declarăm mulţumiţi chiar numai cu preţioasa încărcătură a craniului dumitale, declară cu o amabilă ironie Li Cian-su.

— E bine totuşi că ne-ai avertizat, declară Tania. De acum încolo, îţi vom oferi locul cel mai bun, cel mai potrivit unui conţinut atît de... fragil.

— Vă mulţumesc! surîse Merişor, care în ruptul capului n-ar fi dat în vileag tulburarea provocată de replica Taniei. În orice caz, se întoarse el spre Sprna, care aştepta calm izbitura, dumneata ce atribuţie vei avea? Vei fi, nu-i aşa, cronicarul expediţiei. Fără dumneata nu vom putea face un pas?

— Cam aşa! rîse Sprna. Şi nu uita că sînt un cronicar nu numai de imagini. Pot fi şi sonor. Aşa că oricînd îţi stau la dispoziţie să-ţi perpetuez producţiile encefalului dumitale.

— Nu prea cred că te vor pasiona prea mult cercetările mele despre peşteri...

— Măcar din punct de vedere geofizic mă vor interesa, îl înţepă indirect cehul.

— Nu mă miră! Mulţi nici n-au auzit de speologie...

— De auzit, am auzit de această ştiinţă, dar, după cîte mi se pare, nu din pricina ei depunem noi acum atîtea eforturi.

„Ofensa" era de astă dată vădită. În căutare de aliaţi, Merişor se întoarse spre Li Cian-su.

— Il auzi?! Spune şi dumneata: poate fi socotită sarcina noastră inferioară aceleia a geofizicienilor?

— Nu. Misiunile noastre se întregesc.

— Colegul nostru vrea să te liniştească, nu se lăsă nici Sprna, dar n-are dreptate. Judecă puţin nepărtinitor; ce mă interesează dacă aflu că Omului din Neanderthal îi plăceau căpşunile? Altceva este însă dacă descopăr un filon de uraniu...

— Dumneata poate mesteci neutroni?! Pentru mine e însă mai importantă descoperirea unei „fosile vii" decît a unei noi particule capabile să arunce planeta în aer.

— E o afirmaţie reacţionară. N-o subscriu! se dezise laconic Li Cian-su, nemaiţinînd seamă de solidaritatea profesională stabilită tacit între el şi Merişor.

— De fapt, am vrut să spun că o „fosilă vie" e mai paşnică decît un mezon, cedă teren speologul.

Şi Merişor ar fi reacţionat, depărtîndu-şi definitiv singurul aliat, dacă n-ar fi intervenit prompt Tumanova.

— Părerea mea e că nici un om de ştiinţă adevărat nu poate fi un reacţionar. Şi, după cîte ştiu, tovarăşul Merişor e un talentat şi destoinic speolog.

După ce anestezie astfel rănile deschise de impulsivitatea lui Alexandru, Tania îi făcu acestuia o injecţie cu antibioticul umorului.

— Criticii noştri se plîng că unii scriitori au scornit teza „lipsei de conflict". Trebuie să le dăm criticilor dreptate chiar numai dacă privim în jurul nostru. Se poate susţine că sîntem abandonaţi de conflict? Nu e oare tovarăşul Merişor un adevărat „inamic public nr. 1"?

Li Cian-su şi Sprna riseră, bucuroşi că conflictul lua o turnură paşnică.

— Pesemne că merit critica voastră, prieteni! recunoscu mai potolit Merişor. Temperamentul îmi joacă întotdeauna festa. Dar să ţineţi socoteala că, de acum înainte, orice spectacol se plăteşte! Un surîs vă costă un fen, un zîmbet — un ţiao, iar hohotul de rîs — un yuan.

— Dar dacă mă ţin de nas ca să nu rîd? se informă Sprna.

— Înseamnă că intri fără bilet.

— Vasăzică vrei să-ţi vinzi pielea cît mai scump, îl mai şicană cehul. Te faci tu de rîs, dar măcar să ciupeşti ceva părăluţe!

Toţi izbucniră în rîs.

— Ei bine, spectacolul ăsta îl cedez în folosul celor săraci cu duhul! declară mărinimos Alexandru.

— Hao! Bravo, Merişor! îi spuse făcîndu-i cu ochiul Li Cian-su. Sîntem aşadar în cîştig!

Singurul care nu luase parte la această discuţie fusese Fin Siao-şan, care conducea maşina. Tania, care stătea lîngă el, văzu cum i se crestase între sprîncene o cută şi înţelese că e preocupat de ceva.

— Crezi că vom întîmpina greutăţi?

— Da. Mă tem că vom întîrzia.

— De ce?

— Din pricina materialului pe care trebuie să-l culegem de pe drum. De la Nankin vom mai lua cîteva camioane cu instrumente, aparate şi maşini electrice. Iar de la Hancou trebuie să aşteptăm să vină din mai multe regiuni transporturi cu materiale de construcţie.

— Şi ce te face să crezi că vom întîrzia?

— Directorul unei uzini de lîngă Lanciou care ne furnizează plăci de aluminiu şi alte materiale necesare staţiei experimentale m-a prevenit că va întîmpina greutăţi cu transportul. E drept că am comunicat la Pekin acest lucru şi am primit asigurări că vor face tot posibilul să fim serviţi la timp.

— Atunci n-ai de ce să te nelinişteşti.

— Totuşi sînt îngrijorat. Pentru noi, fiecare zi e însemnată. Construirea staţiunii, chiar dacă nu ne revine nouă, căci o vor face inginerii şi tehnicienii pe care-i vom lua de la Nankin, reprezintă o sarcină principală.

— Dacă nu ne priveşte pe noi, îl întrebă Merişor, de ce ni s-a mai dat această sarcină?

— Fiindcă totuşi ne priveşte. Noi vom fi primii ei cercetători şi, ceea ce e de asemenea important, staţiunea experimentală va fi pentru multe săptămîni locuinţa noastră.

*
* *

Trecuseră de Cinţian.

— Straşnic fluviu aveţi! rosti entuziasmat Merişor privind prin geamul din dreapta nesfîrşita întindere a Ianţzîului, de culoarea apei bogate în aluviuni. Abia i se vede malul celălalt!

— Uneori, seara, cînd zarea e mai întunecată, ai crede că lîngă tine tălăzuieşte Tun-hai (Marea de Est a Chinei).

— Ce suprafaţă are bazinul lui? întrebă Sprna.

— 1.700.000 de kilometri pătraţi.

— Ştii ce inseamnă asta? O suprafaţă cît a Franţei, Angliei, Rominiei, Bulgariei şi Spaniei luate la un loc.

— Ianţzîul deţine recordul mondial de întindere în latitudine: pe mai bine de 30°. Numai Nilul se mai întinde pe atîtea grade, dar în longitudine.

— Uitaţi-vă acolo! arătă Fin Siao-şan cu mîna departe spre dreapta, adică spre nord. Prin locurile acelea, dincolo de Ianţzî, începea marele canal. O construcţie grandioasă!

— Cînd a fost construit? întrebă Merişor.

— În secolul al XII-lea, îi răspunse Li Cian-su. A fost tăiat din ordinul unui împărat care a vrut să unească Huanhoul de Ianţzî. Avea o lungime de 1.600 km.

— Adică e cel mai lung canal din lume! făcu admirativ Sprna. Vouă, chinezilor, de mult vă plac asemenea recorduri mondiale.

— Da! surîse Li Cian-su. Şi viaductul de peste Huanho, din apropierea Tainanului, e cel mai mare din lume.

— Ca să nu mai vorbim despre Marele Zid! completă rîzînd Tania.

— Cu Marele Zid se schimbă lucrurile, spuse Li. E o chestiune mai serioasă.

— Cum vine asta, „mai serioasă"? îl întrebă contrariat Merişor.

— Uite cum vine: Marele Zid depăşeşte natura unor construcţii, fie chiar grandioase, dar la nivel omenesc. Acest zid, lung de vreo 5.000 km, constituie împreună cu perdelele forestiere de protecţie sădite în Uniunea Sovietică şi cu cele cîteva explozii atomice de pînă acum singurele manifestări terestre ce ar putea fi văzute de astronomii din Marte.

— S-ar părea că pentru noi, muritorii de rînd, sînt mai sănătoase primele două realizări ale tehnicii!

— Cred şi eu!

— Ia uitaţi-vă acum acolo! le făcu semn cu capul Fin de astă dată înaintea lor. Toţi se aşteptară să vadă din nou vreo nemaipomenită creaţie a geniului chinez. De astă dată însă era vorba de cu totul altceva: un băieţaş şi o fetiţă mergeau sfădindu-se pe drum, gesticulînd şi trăgîndu-se de haine, în vreme ce un cîine mare, curios şi foarte aferat le dădea mereu tîrcoale, mişcîndu-şi elocvent coada. Pasagerii maşinii izbucniră în rîs.

— Tare drăguți sînt prichindeii ăștia! spuse emoționată Tania, care, privind-o pe fetița cum merge, își aminti deodată fără să vrea de cumnățelul de la Șanhai.

— Ce-ar fi să-i filmez! se gîndi Sprna și pocni din degete. Și pe cînd treceau pe lîngă ei cei doi copii, duse aparatul la ochi. Micii drumeți agitară prietenește mîinile, iar fetița parcă înnebunise de bucurie. Striga, făcea semne și prinse să fugă după mașină. Ba chiar, într-un avînt sufletesc, își smulse tot părul din cap și, scuturîndu-și pletele ca pe o batistă, țipa cît o țineau puterile:

— Tania, Tania!

Dar cei din mașină nu auziră și nici nu văzură această exagerată manifestare de simpatie.

*
* *

După cum era de așteptat, „autodemascarea" lui Petea stîrni o nouă discuție aprinsă cu Tao-tsu și Iuan. Gîlceava fu, cu toate acestea, de scurtă durată, deoarece, cînd se gîndeau mai puțin, norocul le surise sub forma unei camionete americane care în 1948 reprezentase ultimul cuvînt al tehnicii. Acum însă această mașină — peste care, sau mai bine spus, care trecuse prin atîtea lupte — zăcea în nesimțire la mijlocul drumului, asemenea unui veteran lovit de un atac de inimă. Lîngă „botul" mîrțoagei, adică lîngă motorul mașinii, stă-

tea stăpînul ei necăjit că tocmai cînd se mai liniştiseră vremurile şi-a găsit Rosinanta lui să-şi dea sufletul.

— Nu ne iei şi pe noi cu maşina, nene! încercă marea cu degetul Tao-tsu cînd se apropiară de camionetă.

— Asta-i ca şi cînd i-aţi ura „vansui!" („să trăiască"), le răspunse şoferul, arătîndu-şi dinţii gălbejiţi de tutun. Să vedem dacă o pot învia.

— Dar dacă o invii, nu ne laşi! se asigură băiatul.

— N-am lăsat-o pe ea (şi şoferul arătă maşina), n-o să vă las nici pe voi. Dar ca plată trebuie să mă ajutaţi.

Şoferul era unul dintre milioanele de luptători ai armatei de eliberare. Părul îi era spuzit de fire albe, pielea tăbăcită de vînturi, de ploi, de arşiţă şi geruri, buza răsfrîntă piezış amintea amărăciunea unei vieţi aspre, dar privirile ochilor, mărginiţi la colţuri de o mie de riduri, risipeau lumina veselă şi bună a omului care a învins amărăciunea.

Copiii îl ajutară cum putură sau mai de grabă îl încurcară, dar pesemne că „tian-dao" * îi mai hărăzea hodoroagei o viaţă lungă, căci cilindrii motorului prinseră glas.

— E un trofeu de la drăguţii de americani, le spuse copiilor şoferul, pe care-l chema Van Er.

Se înghesuiseră toţi trei la volan, după ce pe Iuan îl aşezaseră peste nişte lăzi.

— Şi dumneata de unde-l ai? Chiar de la americani? se interesă Tao-tsu.

— Nu, mi l-au furnizat prin cineva, spuse zîmbind viclean Van Er. Şi, în timp ce, duduind din toate încheieturile ei, maşina gonea spre Nankin, şoferul îşi depănă amintirile.

— În 1929, sovietele noastre stăteau tare prost. N-aveau arme şi nici îmbrăcăminte. Molimele şi iarna ne zeciuiau. Luni de-a rîndul nu mîncam decît făină de ovăz sau dovleac. La fiecare trei ostaşi roşii, doar unul avea o puşcă, iar pentru fiecare puşcă nu erau decît două cartuşe. După douăzeci de ani, cele cîteva mici detaşamente revoluţionare care porniseră răscoala de la Nancian am devenit patru milioane de soldaţi şi am eliberat jumătate din popor. În anul acela, tocmai am terminat şcoala de mecanică. Îmi spuneam eu privind cu jind la tovarăşii care aveau ce mîna: „De ce nu primesc şi eu în dar o maşinuţă, că ştiu ce-aş face cu ea!" Şi, într-o încăierare, ce credeţi? O zăresc! Zburda pe drum cu alte cîteva surate de-ale ei. Mă reped la ciankaişistul care o conducea, îi vîr pistolul sub nas şi-i zbier în ureche: „Narciu? Încotro? Am auzit că mă căutai să-mi predai maşina". „Eu?!", îmi răspunse el uluit, apoi pesemne că în mintea lui se făcu lumină, că începu să rîdă ca un nebun. „Da, da, taicun (excelenţă), îţi predau maşina cu mine cu tot". Parcă mult îl costa! i-o dăduse şi lui vreun Bill ca să care arme împotriva hunciao-ului (torentul roşu). Pînă la urmă, însă, tot în mîinile noastre au intrat şi tunuri, şi mitraliere, şi puşti, şi avioane, şi autocamioane, şi locomotive, şi tancuri, şi vase de război... Aşa că, dacă facem socoteala, domnii furnizori americani au pierdut vreo 6 miliarde de dolari şi 600 milioane de muşterii, iar gomindaniştii şi-au pierdut pămîntul de sub picioare şi obrazul. Asta se întîmplă cînd te amesteci în treburile altora! N-ar fi fost mai bine pentru toţi dacă am fi fost lăsaţi să ne vedem de-ale noastre?

---

* Tian-dao înseamnă la daoişti „cale cerească", expresie înţeleasă de materialişti ca „lege a naturii", iar de idealişti ca „voinţă cerească, destin" (N. A.).

— Desigur! aprobă din suflet Tao-tsu, și Petea se grăbi să bîlguie niște sunete asemănătoare.

Van Er nu numai că-i salvase pe ziua aceea, ci, după cum îl arăta vorba, era un om bun, drept și cu un umor simplu, ceea ce îl făcu copiilor îndată simpatic.

— Și erau mulți ciankaișiștii ăștia? întrebă Tao-tsu.

— Erau. La început, poporul crezuse că Gomindanul va face și va drege după cum făgăduia. În douăzeci de ani însă și-a dat toată arama pe față, și pînă la urmă numai fricoșii, proștii și tîlharii mai țineau cu Cian Kai-și!...

— Și acum ce fac ciankaișiștii?

— Unii au șters-o în Taivan, iar alții au mai rămas pe aci, ca să mai urzească vreo năzdrăvănie...

— Da?! exclamă micul chinez. Nu le-a trecut pofta?

— Dacă tigrul îți se laudă că se hrănește numai cu iarbă, n-ai fi mai prost decît el ca să-l crezi? rîse Van Er.

*
* *

Soarele se lăsa majestuos departe, spre apa de smarald a unui cot al Ianțziului, risipind peste valuri bani de aur, cînd ajunseră în împrejurimile Nankinului. Șoseaua trecea de-a lungul unor coline golașe și mîncate de puhoaie. La un moment dat, văzură o alee străjuită pe de lături de statuile unor crinceni războinici. Era drumul care ducea la mormintele primilor împărați ai dinastiei Min, care între 1368 și 1403 își aleseseră la Nankin capitala. Dar acest oraș, al cărui nume înseamnă „Curtea imperială de la miazăzi", era vestit încă acum 1500 de ani, prin 317, cînd fusese mai bine de un sfert de mileniu capitala unuia dintre marile principate în care era divizată China pe atunci. Tot Nankinul a fost între 1853 și 1864 centrul răsculaților taipini.

În curînd, văzură orașul profilîndu-se în zare.

— Am ajuns, copii! le spuse Van Er. Unde vreți să vă las?

— Dar dumneata unde mergi?

— La Hancou.

— Cît e pînă acolo?

— Vreo 1200 de li.

— Și cînd crezi că ajungi la Hancou?

— Mîine seară, dacă plec în zori...

— Rămîi la noapte aci?

— Da.

— Și unde ai să dormi?

— La un cunoscut. Dar voi?

— Pe noi nu ne-ar primi cunoscutul dumitale? Nu sîntem mofturoși. Ne culcăm orișiunde. Numai să ne odihnim și noi oleacă.

— Dacă n-or mai avea și alți musafiri, cred c-o să vă dea un colț unde să vă aciuați. Dar nu mi-ați spus unde vreți să vă duc...

— Păi... dacă n-ai nimic împotrivă, la Hancou.

— Asta vă e ținta?

— Nu, făcu Tao-tsu și se gîndi ce oraș să spună. Ne ducem la Ciunțin

— Și ce căutați acolo?

— Vrem s-o vedem pe sora noastră cea mare. În timpul vacan-

tel, o să stăm la ea, ca să economisim din proviziile bătrînilor, se lansă pe panta fanteziei Tao-tsu.

— Aha!

Deodată, de după coline, se zări strălucirea sidefie a unui acoperiş din olane de culoarea azurului.

— Uită-te, nene! strigă Tao-tsu. Ce e acolo?

— Veţi vedea.

Şi cotind, camioneta ajunse în faţa unei monumentale construcţii situate pe coama măgurii. O scară uriaşă formată din sute de trepte ducea spre o clădire simplă, cu un acoperiş în două etaje, lucrat în vechiul stil chinezesc.

— Voi aţi auzit de Sun Iat-sen?

— Cum să nu! El a făcut republica.

— Da. Aci, la Nankin, a fost ales în decembrie 1911 preşedinte provizoriu al Republicii Chineze. Iar aci, în faţa voastră, se află Mausoleul lui Sun Iat-sen.

Soarele apunea în desişul unor arbori, iar deasupra mausoleului se pogora o tristeţe majestuoasă, tăcută şi calmă.

— Să ne grăbim!

Cunoscutul lui Van Er nu era acasă. Soţia acestuia le spuse oaspeţilor că bărbatul ei plecase la Usi ca să aducă pentru magazinul de stat cîteva lăzi cu figurine. Pentru toţi aceia care cunosc arta chinezească, Usi este vestit pentru figurinele sale din argilă, după cum Pekinul şi-a creat faima prin emailul său inimitabil, Sucioul prin broderiile în culori vii, Tzindecenul prin porţelanurile-i nepreţuite, Svatoul prin horbote, Kantonul prin sculpturile în fildeş, Hanjoul prin portretele ţesute în mătase, Cenduul prin podoabele în filigram de argint, iar Nankinul prin cea mai fină hîrtie şi cele mai bune cerneluri.

Mai stătură o vreme de vorbă, schimbînd noutăţi, apoi gazda se ridică şi scuzîndu-se că nu le va da ceva mai bun de mîncare, îi pofti la masă şi le umplu *oanurile* (castroane rotunde) cu *mien tiaor* (supă de tăiţei). Se minună de pofta de mîncare a copiilor, dar le mai dădu un rînd de supă. Apoi aduse un mare *hu* (ceainic) din care le turnă oaspeţilor înviorătorul *lin-cia* (ceai verde).

Van Er ieşi din încăpere însoţit de gazdă. Tao-tsu se întoarse brusc spre Petca şi, trăgîndu-i un ghiont straşnic în coaste, îl umplu de ocări:

— Ai înnebunit? De ore întregi mă zgirii, mă ciupeşti, mă înghionteşti, mă calci pe picior... Ce naiba vrei de la mine?

— Mă, dar prost mai eşti! Ai uitat că sînt mută?

— Şi dacă eşti mută, trebuie să mă învineţeşti?

— Dar pe tine degeaba te-am luat în „expediţie"...

În clipa aceea, chinezul îşi aminti ceva şi se pocni cu palma pe frunte.

— Voiai să-l întreb unde-i Institutul ăla... de... de... cum l-ai spus?

— În sfîrşit, ţi-a venit mintea la loc... În orice caz, învaţă-te să ţii minte numele de locuri şi oameni. Se numeşte Institutul de geofizică. Aşa că întreabă-l pe şofer dacă putem dormi aci. Apoi spune-i că vrem să ne plimbăm puţin prin oraş. În jumătate de oră, cred că rezolvăm problema.

— Cum, adică, vrei s-o rezolvi?

— O să aflăm dacă Tania mai e aci...
— Şi dacă-i aci? N-oi fi vrînd să-i sari de gît? Ea abia atîta aşteaptă ca să te dea pe mîna unui miliţian şi să te trimită înapoi la Şanhai.
— Nu prea cred! Oricum, vreau să văd dacă mai e aici. Şi de altfel eu sînt comandantul expediţiei noastre. La Lhassa am să-ţi dau raportul de activitate şi atunci ai să-mi critici toate greşelile făcute. Pînă atunci, însă, fii disciplinat!

*
* *

Se lăsase seara, dar afară încă nu se întunecase de-a binelea.
După ce Petea îşi însemnă în carnet adresa gazdei lor, Tao-tsu întrebă pe cineva unde se află Institutul de geofizică. Cei trei exploratori se grăbiră spre locul indicat. Străbăteau oraşul acesta multisecular, cu ruine care mărturiseau grelele încercări prin care trecuse, dar şi uimitoarele construcţii ale ultimilor cîţiva ani.
Institutul căutat se părea a nu fi departe, dar drumul era întortocheat, aşa că Tao-tsu trebui să întrebe de mai multe ori pe trecători.
Cînd ajunseră în dreptul institutului, se întunecase de tot. Se apropiară de poarta slab luminată de un bec instalat în ghereta paznicului. Deodată, Petea se simţi ciupit de chinez. Rămaseră locului lîngă zid, ascunşi în beznă.
— Ce-i?
— E cineva care vorbeşte cu paznicul.
— Şi crezi că...
— Tot ce se poate, dar sst!
Tao-tsu îşi ciuli urechile şi prinse următoarea discuţie.
— Vasăzică expediţia a şi plecat mai departe...
— Da. V-aţi trezit prea tîrziu.
— Cum adică?
— A mai întrebat cineva de expediţia în Tibet.
— Da? Cine?
— Un muncitor. Dar dumneata ce treabă ai cu expediţia?
— Am aflat că a părăsit Şanhaiul. Şi voiam să mă angajez ca săpător.
— Ce-ai nevoie să te angajezi tocmai la expediţie? Parcă în altă parte nu poţi săpa?
— Ei nu, mă interesează munca asta. M-am specializat în săpături arheologice. Păcat!... Fumezi?
— Mulţumesc.
— Şi, zi, încotro au întins-o? Spre Hancou?
— Într-acolo. Aci n-au rămas decît cîteva ore.
Cei doi mai rămaseră o vreme de vorbă, dar Tao-tsu nu mai putu asculta, pentru că atît Petea cît şi Iuan începuseră să se agite nerăbdători. Se îndepărtară puţin de locul unde stătuseră pînă atunci. Chinezul traduse prietenului său dialogul auzit şi încheie:
— Să ştii că ăsta ne-a urmărit...
Nu termină bine de spus asta, că-l văzură pe individ cum se apropie de ei. Băieţii se traseră într-un gang.

— Hai după el! zise Petea.
— Vrei să te recunoască?
— N-are cum să ne recunoască dacă mergem în umbră. Cum om da de lumină, te strecori pînă la dînsul şi i-o iei înainte. Îl priveşti şi-ţi întipăreşti în memorie mutra lui. Trebuie doar să ne recunoaştem duşmanii.

Aşa şi făcură. Tao-tsu fu cam dezamăgit: afară de nişte sprîncene stufoase nu prea surprinse pe faţa acelui ins ceva care să-l impresioneze în mod deosebit. După cîţiva paşi, individul intră într-o grădină publică. Tao-tsu îl văzu pe Petea intrînd şi el în grădină şi se luă după „comandant".

— Ce mai vrei?
— Ce caută el în grădină la ora asta?
— O fi dorind să se răcorească...
— Lasă prostiile! Uite-l că s-a aşezat pe o bancă!

Omul îşi alesese o bancă aflată în întuneric.

— Vino după mine! porunci Petea şi, ocolind pe o alee laterală, intră într-un boschet, care răspundea chiar în faţa băncii aceleia. Postaţi în ascunzătoarea lor, băieţii observară că urmăritul lor scoase ceva din buzunar şi duse la gură. Cum singura lumină venea doar de la lună, nu puteau distinge ce anume era lucrul acela.

— Ai văzut acum ce caută aci? Vrea să mănînce.
— Pe dracu!

Într-adevăr, în loc să înghită presupusa mîncare, omul suflă în ea şi deodată se auzi adiind o melodie. Le veni să rîdă.

— E o muzicuţă! Te pomeneşti că...

În clipa aceea, reîncarnarea lui Kublai-Khan, căreia, pesemne, că nu-i plăcuse timbrul profan al instrumentului, hămăi iritată şi se repezi la cîntăreţ. Acesta sări speriat în sus, ceea ce îl întărîtă şi mai mult pe Iuan, care se năpusti în pieptul omului. Surprinşi de întorsătura pe care o luase aventura lor, băieţii îşi părăsiră locul de pîndă, şi alergară ca să-i despartă pe cei doi beligeranţi. Ridicîndu-se, omul aprinse un chibrit şi le strigă furios.

— A voastră-i javra asta păcătoasă? Luaţi-o de aci că-i dau un picior de-i crăp botul!

Şi, cu o demnitate cam şifonată, îşi căută un alt loc de cîntat.

— Nu mai are nici un rost să-l urmărim. Să ne întoarcem la casa gazdei noastre.

Ieşind din grădină, întrebară de adresa gazdei şi se grăbiră într-acolo. Pe drum, ţinură un adevărat consiliu de luptă.

— Ce-or mai însemna toate astea? spuse îngrijorat Tao-tsu.
— Numai bine nu poate fi. Pe de o parte, acela care ne-a urmărit pe noi s-a interesat de expediţie. Pe semne că vrea să intre în legătură cu Tania...
— De astă dată însă se pare că n-a mai întrebat de noi: ne-a pierdut urma. Vezi ce bine-i că te-ai schimbat în faţă?
— N-are nici o legătură. N-o fi întrebat de noi, fiindcă nu-şi putea închipui că vom ajunge atît de repede la Nankin.
— Şi cui datorează expediţia noastră această rapiditate în mişcări? se interesă viclean chinezul.
— Cui să-i datoreze? Mie!

— Cum, ţie?
— Păi darului meu de a-mi alege oameni de ispravă.
— Ai văzut, „comandantule", că supradepăşim norma! hohoti deodată încarnarea „oamenilor de ispravă", trăgîndu-i o prietenească, dar răsunătoare palmă peste spate. Azi am făcut 300 de kilometri, mîine facem 700, aşa că în 48 de ore vom străbate cît in cinci zile.
— Dacă o ţinem aşa, în zece zile sîntem la Lhassa.
— Să vedem însă dacă pe munţi va mai fi atit de uşor!
— Să ajungem mai intii acolo. Deocamdată, mă îngrijorează altceva.
— Ce anume?
Petea se uită în jurul lor.
— Povestea cu individul ăsta nu-mi place deloc. Ce rost avea el să întrebe de expediţie?
— Parcă poţi şti? Te pomeneşti că şi pe noi tot el ne caută.
— Imposibil! Ne-ar fi recunoscut îndată. Măcar pe Iuan şi tot l-ar fi identificat. Uiţi că la vînzătorul ăla de benzină a întrebat de toţi trei?
— Dar de unde ştia omul acela trimis după tine că tu, Petea Tumanov, ai pornit la drum împreună cu mine şi Iuan.
— Asta nu-mi explic nici eu. Sigur e însă că pe cînd ăla ştia că sintem trei, individul ăsta cu muzicuţă habar n-avea. In schimb, urmărea expediţia.
— Ei şi dacă o urmărea? O fi avind şi el vreo treabă cu cineva din expediţie.
— Ce prostii vorbeşti şi tu! Ce treabă ar putea să aibă! Să le cînte din huţin *.
Petea folosise dinadins numele acestui instrument muzical, care-i venise atunci în minte, spre a sublinia faptul că părerea lui Tao-tsu i se părea neverosimilă. Chinezul îi răspunse supărat.
— Ia nu mă mai lua tu pe mine cu huţin sau cu kin ** că nici nu le-ai văzut vreodată. Va face sau nu săpături?
— Cine?
— Expediţia, că de ea vorbim...
— Va face.
— Atunci omul acela poate că intr-adevăr voia să se angajeze ca săpător, după cum spunea...
— Mai întii de unde a aflat el de expediţie? Şi apoi ce crezi tu, aşa se angajează oameni într-un colectiv organizat de Academia de ştiinţe?
— Răspund, răspund! făcu Tao-tsu prins de această luptă a argumentelor ca în plasa unui joc. Avea de unde să afle. Din ziare. Nu ţii minte cîţi oameni ştiau de expediţie cînd am întrebat de ea pe drumul de la Cinţian? Cit priveşte angajarea, de unde vrei să ştie el cum face treaba asta Academia de ştiinţe? Crezi că a stat de vorbă cu preşedintele ei?
— Nu ştiu cu cine a stat de vorbă, dar nu dau nici un fen pe tot ce-ai spus tu. Mie individul ăsta mi se pare suspect.

---

* Huţin = instrument muzical chinezesc cu coarde (N. A.).
** Kin = ghitară (N. A.).

Şi tot sfădindu-se aşa, Petea şi Tao-tsu ajunseră la casa gazdei, care le pregătise un culcuş alături de Van Er. Incordarea pe care o cheltuiseră în ziua aceea îi făcu pe cei doi copii să lunece imediat în tărîmul fantastic al somnului.

(Continuare în numărul 13)

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN"

AU APĂRUT ÎN COLECȚIA NOASTRĂ:

Nr. 1-2 — METEORITUL DE AUR (I, II) de Octavian SAVA
Nr. 3 — A 12-a VARIANTĂ de Leonid PETRESCU
Nr. 4 — MAREA EXPERIENȚĂ de M. NAUMESCU
și
PROXIMA CENTAURI de M. BRATEȘ
Nr. 5 — INIMĂ DE CIUTĂ de A. ROGOZ și C. GHENEA
și
O ÎNTÎMPLARE OBIȘNUITĂ de P. STĂNESCU
Nr. 6-7 — INDIENII (I, II) de Vitalii TRENEV
Nr. 8, 9, 10, 11, 12 — URANIU (I, II, III, IV, V) de A. ROGOZ și C. GHENEA

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile și sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecția noastră pe adresa: București, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piața Scînteii Nr. 1, Redacția revistei „Știință și Tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571 - 1164.

Colecția „Povestiri științifico-fantastice" apare la 1 și 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, prețul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

1 leu